

De effectiviteit van een kortdurende schemagerichte groepstherapie voor aanhoudende angst en depressieve klachten: een "Single Case Experimental Design"

Gepubliceerd: 21-06-2023 Laatste bijgewerkt: 19-08-2024

In het huidige onderzoek stellen wij tot doel de effectiviteit te onderzoeken van de kortdurende schemagerichte groepstherapie (protocol de Jager en Burger) op (1) aanhoudende angst- en depressieve klachten en (2) op disfunctionele schema's,...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestart
Type aandoening	Overige aandoening
Onderzoekstype	Interventie onderzoek

Samenvatting

ID

NL-OMON53660

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Schemagerichte groepstherapie voor angst en depressie

Aandoening

- Overige aandoening
- Stemmingsstoornissen en -afwijkingen NEG

Synoniemen aandoening

Angst en depressie

Aandoening

angststoornis en klachten

Betreft onderzoek met
Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: GGZ Noord-Holland-Noord
Overige ondersteuning: GGZ Noord-Holland-Noord

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: angst, depressie, groepsbehandeling, schemagerichte therapie

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

Angst en depressieve klachten, gemeten met (een idiosyncratisch gekozen set van) een zelfbeoordelvragenlijst (DASS-21)

Secundaire uitkomstmaten

Disfunctionele schema's, experiëntiële vermijding en de modus van de gezonde volwassene, allen gemeten met (een idiosyncratisch gekozen set van) een zelfbeoordelvragenlijsten (respectievelijk YSQ-S3, BEAQ, SMI).

Verder onderzoeken we, wederom met een zelfbeoordelvragenlijst, ook de mate van persoonlijkheidspathologie (LPFS-BF) en algemene psychopathologie (OQ-45).

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Ongeveer 50% van de cliënten met angst- en of depressieve klachten hebben onvoldoende baat bij een eerste keuze behandeling. Voor deze groep cliënten bestaat geen goed passend vervolg. Er bestaat een grote comorbiditeit tussen angst en depressie. Een transdiagnostische benadering die zich richt op de in standhoudende factoren van angst- en depressieve symptomen, is in dit opzicht interessant. Een van de hypothesen over in standhoudende factoren is dat er onderliggende trekken in de persoonlijkheid aanwezig zijn die herstel belemmeren. Schemagerichte therapie heeft zich bewezen als effectieve therapie

voor mensen met een persoonlijkheidsstoornis. Er zijn eerste aanwijzingen dat schemagerichte therapie ook effectief is in de behandeling van angst- en depressieve klachten. Binnen GGZ-NHN is een kortdurende schemagroep ontwikkeld waarvan verwacht wordt dat cliënten met aanhoudende angst en depressieve klachten kunnen profiteren. Deze therapievorm is nog niet eerder onderzocht.

Doel van het onderzoek

In het huidige onderzoek stellen wij tot doel de effectiviteit te onderzoeken van de kortdurende schemagerichte groepstherapie (protocol de Jager en Burger) op (1) aanhoudende angst- en depressieve klachten en (2) op disfunctionele schema's, experiëntiële vermijding en de modus van de gezonde volwassene.

Onderzoeksopzet

Binnen het onderzoek zal gebruik gemaakt worden van een Single Case Experimental Design (SCED). SCED is een experimenteel design dat het effect van een interventie test met een klein aantal deelnemers, door gebruik te maken van herhaalde metingen over verschillende fasen. Bij dit onderzoek worden er 10 deelnemers gemeten, over vier verschillende fasen.

Onderzoeksproduct en/of interventie

Er zijn twee interventiefases. De eerste betreft de pre-treatment, welke bestaat uit vijf online sessies en drie face tot face sessies met een van de groepstherapeuten. In de pre-treatment zit veel psycho-educatie over schematherapie en wordt een individuele casus conceptualisatie gemaakt waarin duidelijk wordt welke schema's en schemamodi kenmerkend zijn voor deze specifieke cliënt. De tweede interventie fase betreft de kortdurende schemagroepstherapie. De SFGT omvat 17 wekelijkse bijeenkomsten. Het is een gestructureerde therapievorm gebaseerd op het protocol geschreven door De Jager en Burger (2022). De groepssessies zijn verdeeld in vier fasen, elk gericht op een andere categorie schemamodi. Anders dan eerder onderzochte kortdurende schemagroepstherapieën, die vooral cognitief van aard waren, heeft dit protocol een experientiele werkwijze. Doel is doorbreken van de maladaptieve coping is, verminderen strengheid naar zichzelf en een toename van de gezonde volwassen modus waarbij er meer contact en compassie is voor de eigen kwetsbaarheid.

Inschatting van belasting en risico

De deelnemers zullen naast het deelnemen aan de behandeling vragenlijsten invullen. Het meten van de angst- en depressieve klachten vindt, gedurende 37-40 weken, twee keer per week plaats, en zal een paar minuten tijd per keer kosten. Eens per twee weken is het iets uitgebreider en zal het 8 min tijd kosten. Daar buiten zijn er vijf grotere meetmomenten, voor baseline, voor start pre-treatment, voor start groepsbehandeling, na afronding van de groepsbehandeling en na de drie maanden follow-up. Deze meetmomenten zullen

naar schatting 40-45 min tijd in beslag nemen.
Hoewel er alles aan gedaan wordt om het voor de deelnemers zo gemakkelijk en laagdrempelig mogelijk te maken, is het wel de realiteit dat zij door het design met herhaalde metingen twee keer per week gevraagd worden om hun klachten te beoordelen. Soms zal dit heel kort en snel zijn, soms ook meer uitgebreid. Steeds stilstaan bij de dingen waar je last van hebt kan confronterend zijn voor deelnemers.

Contactpersonen

Publiek

GGZ Noord-Holland-Noord

Stationsplein 138
Heerhugowaard 1703WC
NL

Wetenschappelijk

GGZ Noord-Holland-Noord

Stationsplein 138
Heerhugowaard 1703WC
NL

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen

(Inclusiecriteria)

Cliënten die momenteel in behandeling zijn bij GGZ-NHN, die voldoen aan de volgende criteria:

- Aanhoudende angst- of depressiesymptomen (minstens een "matig" score op de subschaal depressie (≥ 7 of angst ≥ 6 op de DASS-21).
- Voorgeschiedenis met minimaal één eerdere evidence-based therapie gericht op angst, depressie of PTSS volgens de landelijke Nederlandse richtlijnen.
- Nederlands kunnen begrijpen op een voldoende niveau om de zelfrapportagevragenlijsten in te vullen.
- Leeftijd tussen 18-65.

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

- Cliënten met ernstige problemen die eerst moeten worden aangepakt, waaronder middelenmisbruik, psychose, angststoornis, PTSS of depressie die niet zijn behandeld.
- Start van (of wijziging van) medicatie die bij aanvang van deze studie nog niet gestabiliseerd is.
- Psychosociale problemen zoals dakloosheid, geen inkomen of hoge schulden waardoor de cliënten niet kunnen deelnemen aan een groep.

Onderzoeksopzet

Opzet

Type: Interventie onderzoek

Blinding: Open / niet geblindeerd

Controle: Geen controle groep

Doel: Behandeling / therapie

Deelname

Nederland

Status: Werving gestart

(Verwachte) startdatum: 18-07-2023

Aantal proefpersonen: 10

Type: Werkelijke startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO

Datum: 21-06-2023

Soort: Eerste indiening

Toetsingscommissie: METC Amsterdam UMC

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register	ID
CCMO	NL83423.018.22